

Media in the Middle East Crisis:
Co-production, professional self-reflection
and improved conflict coverage

Twinning local and international journalists in Israel and the Palestinian territories

International Media Support • Report • 26 January 2003

CONTENTS

1. Twinning local and international journalists	3
2. Background	3
3. Evaluation of the twinning projects	4
Annex A.....	7

1. Twinning local and international journalists

Over the summer and autumn 2002 two twinning projects were initiated by International Media Support in Israel and the Palestinian territories. A Danish journalist and a Palestinian journalist worked together on articles that were critical towards the Palestinian Authorities, and a Danish and an Israeli journalist have continually been working together on human interest stories from the Palestinian territories.

This pilot project has been a very important experience for the journalists involved. They all say that the co-operation has been fruitful for their own work. They have made stories that are controversial in Israeli and Palestinian context. The stories get better and more principled because there is two sets of eyes on it. Some questions are easier asked and also answered by officials, when the foreign journalist is present. The co-operation supports the journalists in their attempt to be critical towards their own government. The Palestinian/Israeli journalist's local knowledge is a big help for the Danish journalists. And as the Palestinian journalist puts it: It is in general a very efficient way to train journalists, because it is "give and take" from two professional journalists, and nobody really experiences that they are being trained!

The involved journalists all recommend that the twinning project is expanded to include more journalists – and is used as one of several methods to improve self-reflection and conflict coverage in the area.

2. Background

The principled background for starting this project is the following:

"The overall long-term strategic vision of the IMS is to contribute to peace, stability and development of democracy in conflict and conflict threatened areas. This will be achieved through specific intervention to promote and strengthen press freedom and improve the working conditions of local journalists and media practitioners. Ultimately this will make it possible for the population in endangered areas to express themselves freely.

The interventions of IMS will typically focus on conflict or conflict threatened areas with weak democratic structures and where the editorial freedom of the press is restricted".

After an IMS mission in February 2002, Danish journalists Christian Jessen and Morten Bohr were hired as consultants to start off twinning projects in Israel and the Palestinian areas. Christian Jessen was working in a media project in the Palestinian territories at the time, and Morten Bohr was located in Copenhagen. This was after the outbreak of the second Intifada (September 2000) but before the Israeli re-occupation of the Westbank. With a locally based consultant Christian Jessen it was possible to arrange informal meetings between journalists and introduce the idea. The two twinning projects are a result of this work. The Danish journalists involved in the twinning projects with an Israeli and a Palestinian

journalist were both located in the area at the time. Another idea was to twin journalists located in Denmark with an Israeli or a Palestinian journalist for a week or two. There was an interest for this among Danish journalists, but it was not carried out.

3. Evaluation of the twinning projects

Team 1

Palestinian journalist Walid Batrawi, free lance journalist working for foreign media - at the time Technical Coordinator for Media and Public Information Department, Associates in Rural Development (ARD), Inc. for Strengthening the Legislative Capacity of the Palestinian Legislative Council.

Cooperated with:

Danish journalist Lasse Ellegaard, Middle East correspondent for the Danish daily JyllandsPosten – at the time situated in Jerusalem and Istanbul.

The two decided to do a common project on “Reform and the media”.

Walid Batrawis article is available at the “Electronic Intifada”:
<http://electronicintifada.net/features/mediaonmedia/020620walid.shtml>

Lasse Ellegaards articles are available in Annex A (in Danish only).

In January 2003 Walid Batrawi summed up his experience from writing the above articles in co-operation with Danish Lasse Ellegaard:

“We made similar, but still different stories, as our audience is different. We conducted the interviews together, and that made it possible for us to go deeper than usual. It is easier for a foreign journalist to ask critical questions and to get an answer. For me it is a little difficult to ask about corruption - the PA just say “You know all about it, and it is all wrong”, but a foreign journalist they have to answer. I asked for example “What is the red line for freedom of speech?” The answer was “The president”. This answer I would never have on my own.

At the same time we are two different persons. I asked questions from my local knowledge that could trick an idea for Lasse, and he asked questions that never crossed my mind”.

Walid Batrawi’s article was printed in the most liberal Palestinian newspaper Al Ayam. This was a new experience for him, as he usually works with the foreign media. It was also the first time he wrote a joint article for a foreign and a Palestinian newspaper. He comments,

“I would say, I was more careful when I wrote it because my audience is different, even though this came out as a very strong and critical article. The feedback I got from readers was great. Many said that it was a big courage of me to write and talk about the security forces and the union of Palestinian journalists, and to criticize

almost everyone. This feedback gave me the courage to write the article in English and post it on different websites:

<http://www.amin.org/eng/uncat/2002/jun/jun152.html>

<http://www.ayamm.org/english/articles/articles.htm>

<http://electronicintifada.net/features/mediaonmedia/020620walid.shtml>

I think it is worth continuing such co-operation since it also works as training for Palestinian journalists. Such training is very helpful because it respects the ego of a journalist. As I have discussed with Lasse, many journalists think that they do not need training and that they already know everything, and therefore when you propose trainings they do not participate, but rather send others, even when they are the ones who really need the training. So this participatory approach is very valuable, you get them involved and at the same time train them without saying it is training".

Team 2

Danish journalist Allan Sørensen, correspondent for the Danish daily Kristeligt Dagblad.

Cooperated with:

Israeli journalist Tzwicka Yezkeli, now working for Channel 10, the first commercial TV channel in Israel. Tzwicka works with Arab affairs, which means that he covers the Arab countries, the Arab League, and also makes stories about daily life in the occupied territories.

Tzwicka Yezkeli is one of the very few Israeli journalists that actually go into the occupied territories and talk to people there. The Israeli army normally won't let the Israeli journalists through. They say it's too dangerous, and if the journalists sneak around the checkpoints it is also dangerous, because none of the Palestinians know that they are journalists, and they have no protection. Tzwicka looks very Israeli. Nevertheless, he has over the years built up a confidential relationship with some of the younger Fatah people, and they help him along. Many people around Arafat and Palestinian journalists believe it is important to keep in contact with Israeli journalists.

Allan accompanies Tzwicka when he goes to the Palestinian areas to report. On their way they discuss journalistic angles and the situation as a whole. Tzwicka has experienced that some of his good human stories have been rejected by the editors at Channel 10 with the argument that the Israeli population is not interested in knowing about the suffering in the Palestinian areas. It's a war, and it has casualties.

Both journalists are very happy to co-operate and feel they gain a lot from it. Allan often writes his article at the TV-station in Jerusalem, where the discussion about journalistic angles continues.

Tzwicka “knows every stone” but there are times Allan can go to places where Tzwicka can’t go. Especially Gaza is too dangerous for Tzwicka.

Both of them comment that it is important to support co-operation of this kind and to sustain the sort of journalism Tzwicka is doing. They believe, it would be beneficiary for other journalists to work together in this way and that both foreign and local journalists can benefit from a common critical approach.

Examples on stories Allan Sørensen and Tzwicka Yezkeli have covered together:

- The olive harvest in October and November 2002 – 60 % of the fields are very close to Jewish settlements, and this year it has been full of conflicts. The settlers pick the olives and some of them beat up the Palestinians.
- The security fence – it is 120 kilometres long and there is at least 200 stories along the fence about how people loose their jobs, the fence goes through a villages etc. One of the Palestinian towns, Kalkilya, is totally surrounded by the fence. These stories are rarely covered in the Israeli media.
- Palestinian reforms and the relationship of force between the different Palestinian groups.
- Suicide bombers. Why does a boy become a suicide bomber? Interview with a boy that didn’t succeed. They say, “You Israelis have tanks, I have my body”. 60 % of the suicide bombers are under 18. Hamas calls the suicide bombers “smart bombs”, because they can direct them on a mobile phone. Tzwicka wrote that you can’t understand that they do it, but you can understand why. After the interview with the Palestinian boy the Israeli public reacted with heavy critique.

Annex A

Efter "Operation Skjoldværn" (1):

PÅBUDTE REFORMER AF ARAFATS STYRE

Den palæstinensiske leder har indledt en reformproces, som har til formål først og fremmest at sikre hans overlevelse i forhold til USA og Israel – men vil den sikre hans overlevelse i forhold til palæstinenserne?

Af LASSE ELLEGAARD

Jyllands-Postens korrespondent

Ramallah/Jerusalem

Dagen før profetens fødselsdag passerer jeg Kalandia-kontrolposten, hvorfra der er adgang til Ramallah, palæstinenserens kommercielle og politiske centrum. Sceneriet er deprimerende velkendt med palæstinensiske mænd og kvinder klumpet sammen i to klynger ved betonspærringen, kaldt frem én ad gangen med bydende vink. Her er ingen i tvivl om, hvem herrefolket er. Efter ID-check passerer NATO-pigråden, der markerer adskillelsen af det israelsk besatte område og det palæstinensiske reservat. I den smalle bås for kørende trafik kontrolleres en palæstinensisk ambulance nøje. En ung og ilter fyr i karryfarvet jakke brokker sig til en soldat med hjelm og M16-gevær over den langsommelige procedure, og får som svar to hårde skub i brystkassen. Et tredje skub virker, og han forføjer sig. Da jeg slipper igennem på mit pressekort 10 minutter senere holder ambulancen stadig bomstille.

Skubbene i brystet på den unge mand signalerede et velkendt reaktionsmønster på dette sted, hvor tre palæstinensere de seneste måneder er blevet skudt ved den slags uheld, der har dødelig udgang. Her er vi lysår fra "Oslo", det norske bynavn, der blev synonymt med "den historiske åbning" og "håbet om fred". I dag er "Oslo" henvist til historiens losseplads, og hvert nyt skub i brystet på en palæstinenser ved Kalandia-kontrolposten bærer kimen til endnu et terrorangreb.

Den forhandlingsproces, der indledtes i 1992-93 af modige israelske politikere og PLO-politikere i eksil, der både frygtede konkurrence fra lokale ledere indenfor i de besatte områder, men som også havde et oprigtigt ønske om at få en ordening med Israel, der kunne sikre en palæstinensisk stat i deres levetid, er i dag kun en erindring. Nu sættes dagsordenen af høgene på begge side: Israelske krav om opdeling af de besatte områder i bantustans, seriøse israelske overvejelser om etnisk udrensning af palæstinensere fra Palæstina står overfor palæstinensiske ekstremisters fortsatte tro på, at terrordrab på civile mål i selve Israel kan drive israelerne i Middelhavet – eller i det mindste helt ud af de besatte områder. Det virkelig triste er, at høgene på begge sider har bred opbakning i deres respektive befolkninger.

Mange analytikere mener, at "Oslo" døde med Yitzhak Rabin, da han blev likvideret af en nationalistisk jurastuderende i november 1995. Men "Oslo" blev først officielt aflivet, da Tyrkiets udenrigsminister, Ismael Cem, arm i arm med sin græske kollega, Yorgos Papandreou, i april besøgte Ariel Sharon, den israelske premierminister, og interesseret spurgte til fredsprocessen.

Arafat havde set på dem med det fra TV så velkendte flynderblik, og svaret: "Oslo is dead". I Jerusalem lød svaret på det samme spørgsmål, at Sharon glædede sig til snart at rejse til Cypern sammen "med et nyt palæstinensisk lederskab" og "hjælpe til med at løse det græsk-tyrkiske problem".

Ansvar for, at snart 10 års arbejde med at strikke en løsning sammen, som begge parter kunne leve med, er landet i de skrottynger, der i dag indhegner Yassir Arafats krudtsvættede Al Muqata nær Ramallahs centrum, kan ikke placeres på kun en af parterne, således som begge siders propaganda insisterer på. Fravær af ægte vilje til fred, suspension af demokratisk udvikling, notorisk inkompetence og bevidst forbryderiske overgreb på civile, udgør elementer af den aktuelle lammelse, ligesom donorernes – USA's og EU's – ageren overfor de stridende parter er en medvirkende årsag.

Men "Oslo" er stadig den eneste livline til forhandling, og dens ramme er stadig den eneste realistiske for en mulig løsning. Lige nu er palæstinenserne dog grebet af selvransagelse og kritik af egen ledelse, og presset for forandring kommer for første gang nedefra, men gennemføres ovenfra. De indledende skridt til reformer af PA (Palestinian Authority) blev taget i denne uge med Arafats underskrivelse af en "grundlæggende lov", der har ligget klar i halvandet år (i øvrigt udarbejdet med dansk ekspertbistand), og som gør det ud for en PA-forfatning. Hans problem er, at de nye reformer ikke må ligne noget, der er påtvunget af israelerne og amerikanerne – hvilket reelt er tilfældet. >>Men ser det sådan ud, er enhver reform dødfødt <<, sagde en kilde i Yassir Arafats informationsministerium til Jyllands-Posten. I går viste det sig, at han talte ud i det tomme rum. Efter amerikansk pres bliver Mohammad Dahlan, sikkerhedschefen i Gaza, ny ansvarlig for sikkerhedstjenesterne med titel af "viceindenrigsminister". En udnævnelse, der viser to ting: At de amerikanske rådgiveres verdensbillede er hentet i kiosklitteraturen, og at Arafat er fuldkommen lige glad med sin befolkning. Dahlan er forhadet på Vestbredden – både fordi han kommer fra Gaza, men mest fordi han anses for at være dybt korrupt – selve sindbilledet på alt det, der er gået ad helvede til i PA-styret siden dets etablering i 1994.

På det papir, der foreløbig er skitseret, er følgende hovedpunkter: Reduktion af antallet af "ministerier" (i realiteten hvad vi forstår ved styrelser), centralisering af sikkerhedstjenesterne, af hvilke der hidtil har været syv eller otte forskellige, til højst fire under daglig ledelse af Mohammad Dahlan, men reelt styret af Arafat. En reform af retsvæsenet, så det formelt fungerer uafhængigt af PA, plus en større frihedsgrad til medierne, der – trods en højtidelig lov om ytringsfrihed – er kontrolleret af PA-styret, og således det svageste led i den palæstinensiske samfundsstruktur i og med, at de lukker af for kritik i stedet for at opmuntre den. Endelig har Arafat afgivet løfte om nyvalg "til vinter" og efter "tilbagetrækning af de israelske styrker" – det vil sige, at nyvalg blæser i vinden. Det samme gør reel fornyelse i demokratisk retning. Arafat har således sikret sig, at han bliver "indenrigsminister", hvilket betyder, at han styrer de fire nye sikkerhedstjenester henover Dahlans myndighed – en typisk Arafat-manøvre.

Israelerne har også krævet reformer af PA-styret, men er helt ind i regeringen splittet i synet på, hvordan der kommer videre efter "Operation Skjoldværn", der for en tid bremsede selvmordsterroren mod civile i selve Israel, men som er blevet genoptaget med fornyet intensitet efter at tilstandene vendte tilbage til "snafu" (situation normal, all fucked up).

En kraftig bombe, monteret på en tankvogn, der eksploderede ved det centrale israelske olie- og benzinlager, Pi Gllilot, nær Tel Aviv, gjorde mirakuløst – eller på grund af palæstinensisk militær uduelighed – ingen skade udover på selve køretøjet. Var attentatet "lykkedes", var en beboet bydel blevet udslettet. Nu lukkes Pi Gllilot – men terroren vil finde nye mål.

Svaret er foreløbig det velkendte og afprøvede: Israelske angreb på byer og flygtningelejre, hvor "terrorister" henrettes eller tages til fange, beboelseshuse og materiel ødelægges, og den israelske offentlighed informeres om aktionen, hvilket har til formål at afstive den moralen. På lidt længere sigt gennemføres en plan, der længe har ligget klar, og som donorerne – EU, USA, FN og Verdensbanken – blev orienteret om allerede i april: Den store indhegning. En reel genbesættelse af hele Vestbredden, blot med den forskel i forhold til 1967-94, at den palæstinensiske befolkning ikke vil være i stand til at bevæge sig frit indenfor det besatte område. De vil være underkastet et permanent udgangsforbud i byerne fra klokken 19 aften til syv morgen. En anden forskel er, at den militære israelske "civiladministration" ikke tager ansvar for den besatte befolkning, som det var tilfældet før 1994, men overlader opgaven til det forkrøblede og forslåede PA-styre, hvis institutioner bevidst blev smadrede under "Operation Skjoldværn", og hvis mest ukorrupte (og militante, og derfor populære) ledere i vidt omfang er enten dræbt eller fængslede, som det er tilfældet med Marwan Barghouti, Fatah's generalsekretær på Vestbredden, der blev taget til fange under den militære offensiv, og som fra sin fængselscelle har opfordret til fortsat modstand mod besættelsen. Og ét er sikkert: De israelske panikløsninger vil ikke stoppe terroren, men øge den.

Men ligger palæstinenserne som de har redt? Svaret er både ja og nej: Ansvar må fordeles mellem de stridende parter. Israel har på intet tidspunkt siden 1995 været hjælpsom. Men den kendsgerning, at det aldrig blev aktuelt for Yassir Arafat og hans schweizergarde af spytslikkere at bane vejen for en demokratisk udvikling, gjorde det politisk nemmere for Israel at terrorisere den palæstinensiske civilbefolkning, som det skete fra 28.marts og fem-seks uger frem.

>>Havde vi haft en stabil, demokratisk udvikling, hvor folk havde organiseret sig i uafhængige institutioner og bevægelser, havde det været meget sværere for israelerne at gøre det af med os med et fingerknips. Nu behøvede de blot at skyde efter PA-institutionerne, så var hele vores sociale og økonomiske netværk lagt ned<<, siger en kilde tæt på PA-styret, og fortsætter: >>Problemet med Arafat er, at han ser sig selv som en historisk figur, en revolutionær leder. Han har aldrig taget sig af de dag-til-dag problemer, der er forbundet med at opbygge en stat. Han er ikke statsmand i den forstand, at han har vovet at gå imod de strømninger, han ser som dominerende på det palæstinensiske gadeplan. Han er fysisk modig, ja. Men også en politisk kryster. Det betaler vi nu prisen for.<<

Det er således en udbredt misforståelse i Europa og USA, at Arafat er despot i stil med Iraks Saddam Hussein. Han er langt mere manipulator end diktator. Evnen til manøvrere mellem fraktioner, klaner og interessegrupper i det byzantinske mønster, der udgør palæstinensisk politik, er hans helt afgørende talent som politiker. Han har desuden sørget for at sidde tungt på pengekasen – med en fod på reformbremsen, så beslutningsprocesser ikke blev spredt ud til folk, han ikke kontrollerede. Skete det alligevel – som det har været tilfældet med Tanzim-lederne – har han skyndsomst allieret sig med sin opposition ud fra princippet om, at hvis han ikke kunne melde dem

ud, kunne han melde sig ind. Hele hans ledelsesstil er således traditionelt arabisk – men dog præget af en vis åbenhed og tilsvarende mindre grad af brutalitet, end det kendes fra andre arabiske regimer. Folk i Ramallah bemærkede dog med en vis afsmag, at han omhyggeligt undgik at nævne den fængslede Fatah-leder, Marwan Barghouti, i de taler, han holdt til sit folk umiddelbart efter den israelske belejrings ophør. Men han har forsikret Barghoutis sagfører, at han står "helt og fuldt" bag den fængslede Fatah-leder. Manipulation? Nogle vil kalde det behændighed.

Efter "Operation Skjoldværn" (2)

ETNISK UDRENSNING PÅ SKJULT DAGSORDEN

Bag de politiske og militære lederes krav om Arafats afgang som palæstinensisk leder ligger et generelt ønske om at skille sig af med det palæstinensiske problem en gang for alle – et ønske, der rækker langt ind i israelsk politisk centrum

Af LASSE ELLEGAARD

Jyllands-Postens korrespondent

Ramallah/Jerusalem

Hvad der egentlig foregik bag de lukkede døre i Arafats omringede hovedkvarter i de hektiske dage op til det israelske angreb 28. marts er aldrig helt og fuldt opklaret, men rygterne i Ramallah er mangeartede. Det mest hårdnakkede er, at PA-styrkerne – politiet og sikkerhedstjenesterne – fik ordre til ikke at kæmpe, da israelerne rykkede ind og omringede Al Muqata, Arafats hovedkvarter.

Det kan være en forklaring på, at det kun var i flygtningelejren i Jenin – hvor Islamisk Jihad er den dominerende gruppe – der blev kæmpet fra hus til hus med en indædthed, der kostede 23 israelske soldater livet. Til sammenligning mistede israelerne kun seks mand i alle de andre byer, hvor Arafats politiske bevægelse, Fatah, har styr på tingene. De morterer, granatkastere, tunge maskingeværer og andet dødeligt isenkram, som israelerne beslaglagde i Ramallah, og som blev vist frem for pressen, kom aldrig i anvendelse – hvorfor ikke?

Dette og andre spørgsmål stilles hver dag på gaderne i de palæstinensiske byer, og svaret er, ifølge min lokale hjemmelsmand med tætte politiske kontakter, at den palæstinensiske ledelse skønnede, at organiseret væbnet modstand ville give Ariel Sharon og hans generalstabschef, Shaul Mofaz, en undskyldning for at tage så fanger som muligt, og krone indsatsen med liget af Yassir Arafat.

Sharons hensigter er sådan set klare nok: Han har i flere interviews sagt, at han vil deportere Arafat, og at han "fortryder", at israelerne ikke gjorde det af med ham, da de havde muligheden efter invasionen af Beirut i 1982.

De interne Muqata-overvejelser om at undlade modstand er ikke paratviden i gaderne omkring Manara-pladsen i Ramallahs centrum. Her er folk ret oprørte over, at Arafat gik med til at udlevere seks (af Israel) "eftersøgte" personer til et gammelt fængsel i Jeriko, hvor de bevogtes af amerikanske og britiske agenter – og endnu værre: Han godkendte en aftale med CIA og Israel om at sende 13 af de ca. 200 militante, der havde forskanset sig i Fødselskirken i Bethlehem i seks uger, i "frivilligt" eksil. Det ser "den

palæstinensiske gade" som et knæfald for den latente zionistiske drøm om etnisk at udrense palæstinenserne fra Palæstina.

At "etnisk udrensning" ikke er et hysterisk udtryk fremgår af dagligdagen i israelsk politik, hvor Sharon har allieret sig med partier, der agiterer for "folkeflytning" af de israelske arabere og palæstinenserne i de besatte områder, og som spores i den hele politiske debats under- og overtoner i Knesset, Israels parlament.

Tendensen kunne i denne uge aflæses af avisernes reportager om vagtmanden Eli Federman, der 23. Maj om aftenen var på arbejde i et diskotek i Tel Aviv, da han spottede en selvmordsbomber på vej mod diskoteket i en bil. Han skød omgående og ramte manden i bilen, som kørte galt og eksploderede uden at nogen israelere kom noget til. >>Derefter gik jeg hen og skød ham to gange i hovedet<<, sagde Eli Federman bagefter til pressen. >>Og så tømte jeg hele magasinet i hans hoved<<.

Diskoteksvagten, hvis respekt for en allerede dræbt palæstinenser fremgår af hans udsagn, blev søndagen efter hædret med et diplom og fik tilbudt job i politiet i stedet for tilbud om psykologisk hjælp. Årsagen er, at han afspejler den gennemsnitlige israelske vælgers holdning til palæstinenserne ovenpå bølgerne af selvmordsbomber mod civile – de er ikke personer, ikke frihedskæmpere, men "terrorister", der skal skydes ned som gale hunde. Der er langt mellem rationelle overvejelser, men de findes. Da jeg forleden var til en sikkerhedsbriefing med en højtstående israelsk militær kilde, overraskede han ved at sige, at han "anerkendte palæstinensiske angreb på militære jeeps i "områderne" som guerillakrig" - >>men jeg anerkender ikke drab på civile, herunder kvinder og børn, selvom de er bosættere. Det må stoppes, og for enhver pris<<, tilføjede han.

Men denne kilde er atypisk i det aktuelle betændte klima. Den almindelige holdning er, at palæstinenserne er terrorister – og flere og flere rapporter melder om, at de nu får hjælp af de såkaldt "israelske arabere", altså palæstinensere med israelsk pas og statsborgerskab, af hvilke der er ca. en million i selve Israel. Og skal de ikke skydes, disse "terrorister", skal de fjernes.

Revaham "Ghandi" Ze'evi, minister for turisme indtil han blev myrdet på Hyatt-hotellet i Øst-Jerusalem af fire PFLP-militante (der er blandt de seks "overflyttede" til Jerikofængslet), gik således ind for at "overflytte" palæstinenserne til Jordan. Og helst "frivilligt". Hans efterfølger som leder af et lille højrenationalistisk parti, Beni Elon, har samme holdning. Elon – og en anden rabiat højrenationalist, Avigdor Lieberman – gik for nylig ud af regeringen i protest mod Sharon's "blødsødne" kurs overfor Arafat. En måned senere blev de erstattet af den evige opportunist, David Levy, der har tjent adskillige herrer på begge sider af det politiske spektrum, og af en ultraortodoks tidligere general, Effi Eitam, der ser sig selv som "frelser af det jødiske folk, en ny David, der er udset til at lede det jødiske folk".

Effi Eitam har et syn på palæstinenserne som ifølge Knesset-formanden, Avraham Burg, "tangerer racisme". I et interview til avisen Ha'aretz gik han ind for at fordrive palæstinenserne til Jordan og Sinai ("hvor der er plads") og at "overveje" de israelske araberes stemmeret, dersom de "krydser de røde linjer", d.v.s. anfægter den jødiske overhøjhed over "landet Israel", som han altså mener også omfatter den besatte del af Vestbredden.

Men det er ikke kun rabiate højrenationalister, der åbenlyst vedkender sig kravet om etnisk rensning for palæstinensere. For mere end et år siden, i marts 2001, samledes 300 militære og politiske ledere til et seminar i Herzeliya nord for Tel Aviv. Seminaret er blevet beskrevet af professor Tanya Reinhart fra Tel Aviv Universitet som "kernen af Israels militære og politiske establishment". Og seminarets konklusion lød ifølge samme kilde sådan her: "Det vil være nødvendigt at finde lokaliteter uden for Israel (muligvis øst for Jordanfloden) til bosætning af den palæstinensiske befolkning i områderne (de besatte områder, red.). Endvidere bør israelske arabere fratages deres statsborgerskab ved "overflytning til palæstinensisk suverænitet". Den israelske stats resurser bør investeres i "opdyrkning af kvalitet i den stærke del af befolkningen" og altså ikke i "den ikke-zionistiske befolkning som omfatter arabere, ultraortodokse jøder og fremmedarbejdere", hvis "naturlige vækst" seminaret anså for "en kilde til bekymring".

Tanya Reinhardt, der er israeler, gør endvidere et stort nummer ud af hvad hun kalder "den øgede militarisering" af israelsk politik. Hæren høres stedse mere tydeligt i den politiske debat, og hvor den før var for Oslo-aftalernes forhandlingsproces, er den nu imod. Da Ehud Barak i 1993 gik af som generalstabschef for at gøre politisk karriere, blev han afløst på posten af Amnon Lipkin-Shahak, en tilhænger af fredsprocessen, og en mand, der havde palæstinenserne tillid. Bl.a. husker jeg hvordan den senere palæstinensiske minister, Hasan Asfour, sad på et højfjeldshotel i Norge, hvor han var i anledning af og forklarede om, at Lipkin-Shahak var en mand, "der kan laves forretninger med" – det var i 1998, da Benjamin Netanyahu var premierminister i Israel. Siden gik samme Lipkin-Shahak ind i politik, valgt i Ehud Baraks slipstrøm af fredsløfter i 1999, og spillede faktisk en vis rolle som fredsforhandler i Baraks periode.

Amy Ayalon, den daværende chef for Shin Bet – Israels indre sikkerhedstjeneste – var også tilhænger af Oslo-aftalerne (akkurat som hans forgænger, ambassadør Carmi Gillon i Hellerup), og har efter sin afgang kritiseret Sharon-regeringens uforsonlige og militante politik. I dag er det mildt sagt anderledes. Den nuværende Shin Beth-chef, Avi Dichter, anses for at være "pragmatiker", men går ind for "fjernelse" af Arafat som palæstinensisk leder.

Chefen for den israelske generalstab, generalløjtnant Shaul Mofaz, er udpræget høj, og kom så sent som i sidste uge på kant med Sharon og forsvarsminister Benjamin Ben-Eliezer, da han på et regeringsmøde endnu en gang foreslog at deportere Arafat. Sharon måtte bide ham af med en snerren: >>Du er med til dette møde som militær ekspert, ikke som politiker<<. Mofaz var også ude med kritik, da Sharon og Ben-Eliezer afblæste en planlagt invasion af Gaza efter et selvmordsangreb på en billardsalon nær Tel Aviv for et par uger siden. Hæren hævdede, at bombemanden var fra Gaza, og det var vistnok også en gang, men han boede i Ramallah – ingen selvmordsbomber er til i dag udgået fra Gaza, hvis 1,3 millioner palæstinensere er indhegnet i et åbent fængsel på størrelse med Langeland. Kun de få tusinde jødiske bosættere, hvis avoca-marker beskyttes af mindst lige så mange israelske soldater, kan bevæge sig frit.

Shaul Mofaz, hvis undersætsige fremtoning med den blankpolerede skaldepande er et tilbagevendende militært logo i TV's nyhedsudsendelser, har i sin periode som chef for generalstaben overlevet fem regeringsledere, nemlig Rabin, Peres, Netanyahu, Barak og nu Ariel Sharon, selvom han har været i permanent opposition til deres – i hans øjne – "bløde linje" overfor palæstinenserne. Ved flere lejligheder er han kaldt til orden offentligt, men aldrig fyret. Nu er hans tid ude, og han siges at være på vej ind i Likud-partiet som prædestineret forsvarsminister i en kommende regering., ledet af Benjamin

Netanyahu, der har meddelt, at han er kandidat til posten som ny premierminister efter Sharon ved valget i november 2003. Mofaz' efterfølger som chef for generalstaben fra 1.juli er om muligt endnu mere militant: Moshe Ya'alon, generalmajor og indtil nu vicegeneralstabschef – udnævnt da intifada'en var i sin første fase, og nu altså forfremmet. Moshe Ya'alon er kendt for sin tætte kontakter til bosætterne, og var allerede i 1997 ude med meldingen om, at Arafat "har givet grønt lys til terror". Det var på et tidspunkt, hvor Arafat faktisk gjorde alt hvad han kunne for at forhindre terror, og hvor det i store træk lykkedes for ham. Nu har Arafat som tidligere omtalt indledt sit reformprogram. Men hvor vil det føre hen? Det skal vi vende tilbage til.

REFORMER UDEN REFORM

Forleden forlød det fra "Al Muqata", hovedkvarteret, at Yassir Arafat som led i sine bebudede reformer agter at udnævne en ny regering, "ikke i løbet af uger, men dage", ligesom en reform af sikkerhedstjenesterne gennemføres "hurtigt". Derimod er det kun "muligt", at et nyvalg til den palæstinensiske lovgivende forsamling, PLC, vil finde sted mellem oktober og december i år. Og som en viceminister i et af Arafats "ministerier" kalkulerede overfor en israelsk kontakt: >>Der kommer næppe noget valg, i hvert fald ikke et frit valg, for det vil feje hele Oslo-banden ud<<.

"Oslo-banden" er den inderkreds omkring Arafat, der nu får skyld for at have kørt den palæstinensiske fredsproces i sænk – PLO-veteranen og den nominelle nummer to, Mahmud Abbas, kaldet Abu Mazen, formanden for PLC-parlamentet, Ahmed Queri, kaldet Abu Al'a, den reelle udenrigsminister, Nabil Shaat, talsmanden og indenrigsministeren, Saeb Erekat, Oslo-forhandleren og NGO-ministeren, Hasan Asfour er blandt de kegler, der ventes at vælte ved et valg. Dem, der vil profitere af et valg, er for de flestes vedkommende folk, som Arafat har gjort alt for at holde på arms afstand – akademikere, freds fortalere, NGO-ledere og Tanzim-aktivister, hvoraf de mest kendte er Marwan Barghouti, der for tiden sidder i israelsk fængsel, Husam Khader i Nablus, der leder organisationen for flygtninges ret til tilbagevenden, og lægen og NGO-aktivisten, Mustafa Barghouti. Dertil kommer den "gamle kreds" af forhandlere fra Madrid og Washington 1990-91, Haidar Abdel Shafi i Gaza, talskvinden Hanan Ashrawi i Ramallah og universitetsrektor Sari Nusseibeh i Jerusalem. Udenfor nummer, så at sige, er informationsminister Yaser Abed Rabbo, der står til venstre for Arafats organisation, Fatah, men er i centrum af PA-styrets beslutningsprocesser som en af Arafats loyale støtter.

Skal man danne sig et overblik over den komplekse struktur i det palæstinensiske magtkonglomerat, er medierne et egnet studieobjekt – der er i alt 43, hvis man tæller TV-stationer (31), radiostationer (7) og aviser (5) sammen – og de er for langt de flestes vedkommende etableret efter Yassir Arafats tilbagevenden som leder af det palæstinensiske hjemmestyre i 1994. Israel censurerer de palæstinensiske aviser, der udkommer i Jerusalem – dagbladet "Al Quds" (arabisk: Jerusalem) og ugeavisen "Jerusalem Times" – og som begge er talerør for PA-styret. De øvrige medier, herunder de to dagblade, der udkommer i Ramallah, er underkastet den på papiret libetrale palæstinensiske presselov, men realiteterne er, at PA-styrets pengekasse i vidt omfang finansierer aviserne, og at informationsministeriets folk holder øje med de private TV-stationer, og griber ind, hvis "sikkerhedsinteresser" trues. Med andre ord: Der er ikke en fri og uafhængig presse i de palæstinensiske områder – slet ikke en påresse, der kan måle sig med niveauet i Israel, hvor den offentlige debat ofte er så skarp, at det ville

betyde beskyldninger for "antisemitisme" hvis de samme artikler kunne læses i f.eks. Jyllands-Posten.

Jeg allierede mig med to af de palæstinensiske journalister, der har demonstreret uafhængighed af Arafats og PA-styrets politiske påvirkning, nemlig Khaled Abu Aker, der er redaktør af en kritisk hjemmeside, Amin, som han driver ved siden af sit arbejde for fransk fjernsyn og The New York Times, og Walid Batrawi, der har læst medievidenskab ved universitetet i Leicester, England, hvor hans afgangsprøve var en gennemgang af de private palæstinensiske TV-stationer.

Khaled Abu Aker har jeg kendt i mange år. Jeg mødte ham, da han som ung, splejset reporter for den arabiske Jerusalem-avis, "Al Fajr" (Fanen), dækkede urolighederne i begyndelsen af den første intifada i 1987-88. Vi indgik en slags fornøftsforlovelse – jeg havde en lejet bil, han havde det geografiske kendskab og kontaktnettet, der med minutters varsel kunne varsko om sammenstød mellem stenkastende børn og unge og israelske soldater (det var før mobiltelefonerne). Siden har vi været så meget venner, som man nu kan blive mellem kolleger.

Walid Batrawi er et nyere bekendtskab fra Ramallah, hvor han har gang i en stribe projekter, bl.a. som rådgiver for PLC – det palæstinensiske "parlament" – der har hårdt brug for en medie-modernisering, bl.a. oprettelse af en hjemmeside, der kan kommunikere på lige vilkår med PA-styrets og – ikke mindst – med israelerne, den permanent tilstedeværende forstyrrende faktor.

Begge er atypiske for den gennemsnitlige palæstinensiske journalist, hvis overlevelse er betinget af et tåleligt forhold til Al Muqata, hovedkvarteret, hvor Arafats folk indtil den israelske militæroffensiv holdt et årvågent øje med medierne, som på deres ide var præget af selv censur. Begge er tillige klar over, at den militære afklapsning af PA's infrastruktur har åbnet nye muligheder for at "rykke demokratisk". Israelerne efterlod ikke kun hele ministerier totalt smadrede, også medieorganisationerne blev invaderet. Ramallahs mest populære TV-station, "Al Watan", blev besat i offensivens første dage, hvor de israelske erobrere yderst smagfuldt sendte pornofilm ud på TV-skærmene i de små hjem, hvor folk sad spærrede inde af udgangsforbud, og ikke havde anden mulighed for lokale informationer end den lokale TV-kanal. Israels hær forvoldte skader for skønsmæssigt 350-400 millioner dollars under den seks uger lange offensiv, ikke kun har svækket den palæstinensiske ledelse, men samtidig åbnede nye muligheder for at "rykke demokratisk". Som det blev udtrykt en aften i Jyllands-Postens Ramallah-kontor, hvor tre af de mest erfarne lokale mediefolk var til aftenkaffe: >>De aktuelle krav om reformer er en chance for vores medier til at afprøve nye grænser. Men på den anden side: Også medierne trænger til reformer.<<

I princippet er de palæstinensiske medier garanteret presse- og trykkefrihed – PA's presselov var en af de første, der blev vedtaget allerede i 1995. I virkelighedens verden ser det lidt anderledes ud: >>Men på trods af alle de beretninger, du hører om, at journalister hentes ind til sikkerhedsmyndighederne, at de får tæsk for artikler, de har skrevet eller noget, de har sagt på TV, så er billedet ikke så dystert, som det males<<, siger en direktør i informationsministeriet, Hani Al-Masri.

Han er ikke hvem som helst – snarere et dobbeltmenneske som manden, der tildeler PA-licenser til nye medier – TV-stationer især – men også manden, der i artikler og kommentarer kritiserer PA-ledelsens fejltagelser, herunder dens mediepolitik, og som

var en af de første palæstinensiske intellektuelle, der skrev imod selvmordsbomber som legitimt middel i kampen mod den israelske besættelsesmagt. >>Det kunne jeg kun, fordi folk kender mig og min familie<<, forklarer han, >>det er ikke muligt at beskyldte mig for at samarbejde med israelerne, eller bare gå deres ærinde<<. Hani Al-Masri (navnet betyder på arabisk: Egypteren) tilhører en respekteret familie fra Nablus på Vestbredden, og Al-Masri-brødre og fætre sidder centralt placerede i hjemmestyrrets politiske og administrative ledelse.

Hvilket åbenbarer to elementer, der er nødvendige for forståelsen af de problemer, der hidtil har forhindret fuld palæstinensisk ytringsfrihed: At relevant kritik og vigtige nyheder, der ikke er flatterende for Arafat og hans inderkreds, undertrykkes af frygt for stemplet: Kollaboratør. Talsmanden for Hamas' organisation i Libanon var således fremme for nylig med udtalelsen: "De, der er imod selvmordsbombere, er kollaboratører". Hvilket betyder, at ytringsfrihed kun kan bruges af folk, der er beskyttede af familie- og klan-forbindelser. Som altså ikke løber risikoen for at sikkerhedstjenesterne indkalder dem "til samtale". Walid Batrawi var til en sådan "samtale", og fik lov at gå efter seks kopper kaffe, da det stod klart for hans "vært", at han havde rimeligt gode forbindelser.

Hani Al-Masri nyder selvfølgelig de privilegier, der er forbundet med familieskabet, og bruger sin ret til at åbne munden om ting, der var utænkelige at sige højt for blot et par måneder siden: >>I dag hører du stemmer, ikke kun på gaderne, men også ved møder, på TV-skærmen og på tryk, der vil af med "det historiske lederskab", altså Arafat og hans inderkreds af veteraner fra Tunis og deres lokale medløbere. Du ser også, at mange af medierne ejes af organisationer udenfor PA, af politiske oppositionspartier og grupper – således har Mustafa Barghouti, lægen og NGO-lederen, delvis overtaget TV-stationen "Al Watan". Og selvom det sker, at der opstår "misforståelser", og at journalister får bank, er de tilfælde blevet sjældnere – men vi befinder os stadig på den tynde linje mellem demokrati og diktatur<<.

Det tør antydes. I virkelighedens verden er det ikke længere PA's sikkerhedsfolk, der henter genstridige mediefolk "til samtale" – lokale grupper, der udadtil bekender sig til radikale politiske programmer, men ofte består af ordinære bøller og voldsmænd, og som er udenfor PA-styrets kontrol, har overtaget censurfunktionen i takt med Israels systematiske destruktion af PA-institutionerne. De færreste medier tør skrive eller tale udfordrende om disse militante grupper, da det er forbundet med risikoen for et liv som lirekassemand og i værste fald selve livet. Som en journalist, der ikke vil citeres med navn, udtrykker det: >>I dag kan du kritisere alt, undtagen Arafat og hans nærmeste, men du gør det ikke, for du ved ikke, hvem der står bag køkkendøren, når du kommer hjem fra arbejde<<.

De mediefolk, jeg talte med, kendte alle til rygterne om, hvad der egentlig foregik i Betlehem før og under den israelske belejring af Jesu Fødselskirke. >>Man hørte de mange rygter om, at mænd fra de militante muslimske grupper begik voldtægt mod kristne palæstinensiske kvinder, og som blev kommunikeret via israelske web-sider, men der blev ikke skrevet om det. Man hørte – og læste i de israelske aviser – om præsterne i kirken, der klagede over, at de militante stjal guld og vandaliserede kors og ikoner, men der blev ikke skrevet om det<<, sagde en Ramallah-journalist. Og via Khaled Abu Akers kontakter fik jeg fat i Betlehem-journalisten Osama Ayaseh, der skriver for avisen "Al Hayat al Jadida" (Det nye Liv).

Han sagde: >>Med hensyn til voldtægtsrygterne, er de uden bund i virkeligheden. Jeg ville vide, hvis det var foregået – især hvis militante var gerningsmænd. Men det er korrekt, at ikke alle palæstinensere her var lige begejstrede for de militantes opførsel i Betlehem og Beit Jala (traditionelt kristne byer, men i dag med muslimsk flertal, red.), og jeg har selv skrevet yderst kritisk om de summariske drab på folk, der var mistænkt for at samarbejde med israelerne.<<

Osama Ayaseh fortsætter: >>Du må forstå én ting: Vi er under belejring, vi er i krig, og vi arbejder derfor på en helt anden måde, end hvis forholdene var normale. Jeg spurgte ikke den israelske hærs talsmand om noget, når jeg skrev mine reportager fra belejringen af kirken, hvor alle mine kilder var indespærrede – jeg kommunikerede via mobiltelefoner – og i de sammenhænge var israelske talsmænd irrelevante. Jeg så jo hver dag de israelske soldaters praksis. Og mærkede den selv den dag, de stjal min pc'er og min radio efter at have brudt ind i mit kontor. Det er da rigtigt, at der var helt forskellige opfattelser blandt palæstinenserne – og blandt de militante Tanzim-folk indbyrdes – men de stridigheder var ikke hovedsagen. Det var, og er, besættelsen. Folk bliver dræbt af de israelske soldater. Det er hovedsagen for min journalistik.<<

.....